

آیت الله بهشتی: ما به روش خود آمریکا به او پاسخ دادیم

با يك دشمن «انساندوستي» نمي‌توان بر طبق معيارهاي انساندوستانه برخورد كرد. آمريكائي‌ها با امتناع از استرداد شاه مخلوع، داعيه انساندوستي را نخست مصدوم کرده‌اند و ما هم صرفا با همان شیوه به ایشان جواب گفته‌ایم.

خبرگزاری فارس: با يك دشمن «انساندوستي» نمي‌توان بر طبق معيارهاي انساندوستانه برخورد كرد. آمريكائي‌ها با امتناع از استرداد شاه مخلوع، داعيه انساندوستي را نخست مصدوم کرده‌اند و ما هم صرفا با همان شیوه به ایشان جواب گفته‌ایم. مجله اشترن چاپ آلمان فدرال در شماره 29 نوامبر 1979 خويش ضمن چاپ گزارش مصوري از حوادث تهران و تظاهرات خشمگينانه مسلمانان پاكستان عليه آمريكا و رویدادهای مربوط به اشغال سفارت آمريكا در پاكستان _ مصاحبه‌اي را كه خبرنگاران این مجله (آقایان برون دورلر و كلاوس لینكه) با شهید آیت‌الله دكتر بهشتي در تهران انجام داد و منتشر نمودند. در آن زمان شهید بهشتي دبیر كل حزب جمهوري اسلامي و مرد شماره دو نظام نوپاي جمهوري اسلامي به شمار مي رفت. *اشترن: انقلاب اسلامي از زمان گروگانگيري در ايران آخرين بقايي خوشبيني‌ها را در جهان از دست داد. افكار جهان عليه شماست. آیا شما این امر را محاسبه کرده‌اید؟ آیا شما انتقام از شاه را به هر قيمتي كه تمام شو مي‌خواهيد بگيريد؟ *بهشتي: در انقلاب ما گروگانگيري يا اقداماتي نظير آن پيش‌بيني نشده بود. اما ايالات متحده آمريكا در قبال احساسات مردم ما تا بدان حد بي‌اعتنايي كرد كه در جوانان ما ميل كشيدين انتقام را زنده كرد. به دولت آمريكا از این امر قبلا اعلام خطر شده بود.

*اشترن: توسط چه كساني؟

*بهشتي: دولت آمريكا از طريق سفارت ما در واشنگتن رسماً پرسیده بود كه پذيرش شاه مخلوع در آمريكا چه پي‌آمدهايي مي‌تواند داشته باشد. دولت ما پيشگويي کرده بود كه به چنين تحريكاتي در ايران پايان داده خواهد شد. اما آمريكائيان به این گفته ما باور نداشتند.

*اشترن: علي‌رغم خطر شما _ باز هم شما در جهان براي حمله به سفارت آمريكا تفاهمي را كسب نكرده‌ايد.

*بهشتي: وقتي ايالات متحده آمريكا شاه مخلوع را پذيرفت چرا جهان هيچان زده و تحريك نشد؟ شما آلماني هستيد. آیا شما هم صبر کرده مي‌توانستيد اگر با آدولف هيتلر يا آيشمن چنين برخورد و معامله‌اي مي‌شد؟ انقلاب ما عليه شاه مخلوع به قيمت جان 60000 كشته تمام شد. پس به بازماندگان این شهداء چه مي‌توانيم بگويم، اگر آنان بشنوند كه شاه مخلوع در خارج در كمال صلح و آزادي بسر مي برد ؟

*اشترن: اينكه ايرانيان صميمانه مي‌خواهند كه شاه به ايرا باز گردانده شود تا در دادگاهي به محاكمه بنشيند قابل درك است. اما مصونيت سياسي يك سفارت چيزي نظير يك قانون اساسي در روابط مدني بين ملتها است. آیا قوانين مدني در ايران كه روحانيون بر آن حكومت مي‌كنند مدار اعتبار نيست؟

*بهشتي: آناني كه به سفارت هجوم برده‌اند _ دولت نيستند

*اشترن: اما بعدا این عمل پسندیده خوانده شد....

*بهشتي: ما این عمل را پسنديديم زيرا این يك واكنش قابل درك عليه يك ابرقدرت از طرف جامعه‌اي است كه مدت زماني طولاني زير فشار بوده است. ما هيچ گاه با كشور ديگري چنين برخوردی نداشته‌ايم. مثلا با انگليس، هنگامي كه گروهی مي‌خواستند سفارت انگليس را اشغال كنند توسط گروه ديگري منكوب شدند. اما در مورد سفارت آمريكا، در واقع برخورد با يك دشمن بزرگ ملت ايران بود.

*اشترن: «دشمن» در اينجا در سفارت ساكن نيست بلكه در واشنگتن قرار دارد. انسانهائيكه به گروگان گرفته *بهشتي: اما آنها قاتل‌ها را حمايت مي‌كردند و براي آنان جاسوسي مي‌نمودند.

*اشترن: هرگاه در يك سفارت خارجي جاسوساني كشف شوند بر طبق معمول بين‌المللي بايد اخراج شوند، نه اينكه به صفت گروگان گرفته شوند.

*بهشتي: این معمول است. اما انقلابي نيست. اگر مادر اينجا از سنت‌هاي ديپلماتيك صحبت كنيم به شما حق خواهم داد. ولي ما انقلابي انجام داده‌ايم و این انقلاب قوانين ويژه خود را دارد. ما جوانان انقلابي را حمايت مي‌كنيم زيرا آنان با این عمل خويش يگانه راهي را ديده‌اند كه انديشه‌ها _ اهداف و احساسات انتقامجويي خويش را به جهانيان نشان دهند. و این را بايد جهان بفهمد.

*اشترن: دكتر بهشتي _ شما سالهاي زيادي را در غرب به سر برده‌ايد. شما طرز تفكر غربي‌ها را مي‌شناسيد. آیا واقعا معتقد هستيد كه ابرقدرتي نظير آمريكا قادر باشد كه متحد قبلي خودش را كه قريب الموت است بشما مسترد كند بدون اينكه آبروي خود را از بين ببرد؟

*بهشتي: دولت آمريكا شاه مخلوع را پس از سقوط پذيرفت. چرا بايد اكنون این او را پذيرد؟

*اشترن: این را به شما گفته‌اند كه: به علل انساندوستانه!

*بهشتي: آقایان عزيز! این يك نکته ايست كه ملت ما نمي‌فهمد، «به دلايل انساندوستي!» با يك دشمن «انساندوستي» نمي‌توان بر طبق معيارهاي انساندوستانه برخورد كرد.

* اشترن: سوال را باید يك بار ديگر تکرار کنیم: آیا شما واقعا باور دارید که ایالات متحده آمریکا می‌تواند شاه مخلوع را مسترد کند؟

* بهشتي: در این جهان همه چیز ممکن است. ما به خوبی می‌دانیم که آمریکائیان گروگانگيري را محکوم می‌کنند و این عمل را غیرانسانی ترسیم می‌کنند. اما شما لطفا توجه کنید: دادگاه‌های ما شاه مخلوع را احضار کرده‌اند تا به اتهامات خود پاسخ دهد اما او نیامده است. اکنون او در دست دولت آمریکاست. آیا از این سنت بین‌المللی که شما اشاره کردید نباید چنین خواهشی را کرد که شاه مخلوع را برای پاسخ دادن به اتهاماتش احضار کنند و یا اینکه ایران استحقاق يك تعقیب حقوقی را نداشته باشد؟

* اشترن: مابین ایران و ایالات متحده آمریکا اکنون يك موافقتنامه استرداد مجرمین وجود ندارد.

* بهشتي: واقعیت این است که آمریکائیه‌ها با امتناع از استرداد شاه مخلوع، داعیه انساندوستی را نخست مصدوم کرده‌اند و ما هم صرفا با همان شیوه به ایشان جواب گفته‌ایم.

* اشترن: در مورد این چنین انتقامجویی «بدوی» قرآن چه می‌گوید؟

* بهشتي: قرآن آن را اجازه می‌دهد اما قرآن این را هم می‌فرماید که عفو بهتر است.

* اشترن: علی‌رغم آن می‌خواهید که گروگانها را به محاکمه بکشانید _ و این امکان هم وجود دارد که محکوم به مرگ شوید.

* بهشتي: کسیکه واقعا مرتکب اعمال جاسوسی شده است الزاما باید پاسخگوي اعمال خود باشد.

* اشترن: آیا شما برای ارتکاب اعمال جاسوسی آنان مدارکی دارید؟

* بهشتي: این را دیگر همه می‌دانند. این اسناد ارایه خواهند شد.

* اشترن: و این چنین معنی می‌دهد که شما تاکنون هیچ سندی را ندیده‌اید؟

* بهشتي: آیا من باید همه چیزی را ببینم؟

* اشترن: چه اتفاق خواهد افتاد اگر شاه مخلوع به مکزیك بر گردد و یا به کشور دیگری برود. آیا در آن صورت گروگانهای آمریکایی آزاد خواهند شد و یا سفارت‌خانه‌های آن کشورهایی که شاه را می‌پذیرند نیز مورد هجوم واقع خواهند شد؟

* بهشتي: شما سوال را غلط مطرح می‌کنید. شما سوال کنید که چرا شاه مخلوع بعد از سقوط خود به چند کشور توانست سفر کند بدون اینکه ملت ما چنان واکنشی نشان دهد که اکنون ابراز داشته است. آنگاه شما پاسخ خویش را گرفته‌اید و این واکنش در قبال آمریکاست.

* اشترن: آیا برای استرداد شاه مخلوع راهی وجود دارد؟ چه خواهد شد اگر آمریکا دارایی‌های شاه مخلوع را که در آمریکا دارد مسترد کند؟

* بهشتي: این يك گام نخستین برای يك حل خوب خواهد بود. اما کارتر بسیار مغرور است.

* اشترن: ملت آمریکا هیچگاه چون امروز یکدل در عقب رئیس جمهور خویش نایستاده بودند.

* بهشتي: این یکدلی طولی نخواهد کشید. هرگاه این گروگانهایی را که ما آزاد کردیم داستانهای آمریکائیان در ایران را به ملت و جامعه آمریکا روشن کنند همه چیز شکل دیگری به خود خواهد گرفت.

ما به دقت مشاهده خواهیم کرد که آمریکائیان در قبال این امر چه واکنشی نشان خواهند داد و سپس يك بار دیگر همه چیز را مجددا محاسبه خواهیم نمود.

* اشترن: آیا شما مداخله آمریکائیان را نیز محاسبه خواهید

* بهشتي: ما این را هم محاسبه می‌کنیم. زیرا ما در آغاز دومین دور انقلاب خویش علیه آمریکا قرار داریم. ما در انقلاب نخستین قدرت سیاسی آمریکا بر ایران را پایان دادیم، و در انقلاب دومین قدرت اقتصادی آنرا پایان خواهیم داد.

* اشترن: اما با يك محاصره اقتصادی نه تنها صادرات مایحتاج زندگی شما از آمریکا (مثلاً خواربار و غله) ممانعت خواهد شد بلکه به سایر کشورها نیز چنین صادراتی به مانع برخواهد خورد. شما نیز دست با اقدامات متقابل خواهید زد و تنگه هرمرز را خواهید بست. تنگه ای که غرب بخش عمده نفت خود را از طریق آن حمل می‌کند؟

* بهشتي: آری. خودمان باید از این راه استفاده کنیم. همسایگان ما نیز باید از این راه استفاده نمایند. و این يك راه حل نخواهد بود. اما از يك جنگ اقتصادی با آمریکا هراسی نداریم. ما بزودی چنان آزاد و مستقل خواهیم بود که می‌توانیم برای مردم خود محصولات داخلی مواد غذایی و سایر چیزها را تهیه کنیم. در اینجا وضع ما غیر از اوضاع آلمانها و انگلیسی‌هاست که نمی‌توانند مستقل باشند. و در مقابل آنها، وضع کشورهایی چون ایران بسیار بهتر است. اگر من دو سال را با يك جفت کفش سپری نمایم چیزی نمی‌شود.

* اشترن: در اینجا این بدگمانی نزد ما پیدا می‌شود که با گروگانگيري نه تنها از آمریکا انتقام گرفته می‌شود بلکه آمریکا الزاماً گناهکار نیز شناخته می‌شود. و بدینوسیله می‌توان آمریکا را مسئول مشکلات عظیم اقتصادی در ایران برای تورم، بیکاری و کمبود تولیدات شناخت.

* بهشتي: ما يك نظام را واژگون کرده‌ایم و در مقام آنیم که نظام جدیدی را ایجاد کنیم. در این راه مانند هر انقلاب دیگری مشکلاتی وجود دارد. به روسیه و چین، فکر کنید. آیا شما هم بعد از جنگ در آلمان قحطی نداشتید و پیروز نشدید؟ ما تاریخ جهان را خوب خوانده‌ایم.

* اشترن: نظام جدید شما چگونه به نظر خواهد آمد؟

* بهشتي: این نظام، يك نظام اسلامی خواهد بود. هرگز چنین معنی نخواهد داشت که ما هر نوع ارتباط خود را با فنون غربی و

با دانش غربی می‌خواهیم قطع کنیم. آنچه را که ما می‌خواهیم، عدالت است، شناسایی، نه بلحاظ نفت‌مان، بلکه به خاطر اندیشه و شیوه زندگی‌مان. ما هرگز خواهان سلطه نظام سیاسی شرقی و غربی نیستیم.

* اشترن: آیا با ممنوع کردن فیلم‌های هالیوود، الکل و سکس آزاد، می‌توان به امحای تمدن غربی نایل شد؟

* بهشتی: بیش از هر چیز، ما یک نظام مادی‌گرایی را نمی‌خواهیم. امیدوارم که ما فقط طی پنج‌سال آینده یک جامعه مترقی را پایه‌گذاری کنیم...

* اشترن: ... با مجازات توسط شلاق و چادر زنان...

* بهشتی: اینها هرگز مورد بحث نیستند. در نظام جدید ما، آزادی فردی بزرگتر از آزادی‌های فردی در شوروی و چین خواهد بود و تفاوت سطح زندگی بین افراد انسانی، کوچکتر از تفاوتی خواهد بود که در غرب وجود دارد.

* اشترن: فرضیه زیبایی است. ما هم از آن تقلید خواهیم کرد.

* بهشتی: اما در جامعه شما، در آلمان هنوز هم تفاوت‌های بزرگ اقتصادی وجود دارد. ولی، ما در نه ماه پیش از سقوط شاه این تفاوت‌ها را کوچک کردیم. در جامعه ما، در آینده ثروتمندان بزرگ وجود نخواهند داشت. صرفاً انسان‌های عادی موجود خواهند بود که یکی نسبت به دیگری، اندکی کم‌وبیش خواهند داشت. و فقط در این شرایط است که انسانها با هم برادرانه و اخلاقی زندگی خواهند نمود.

* اشترن: و روحانیان در این نظام حکم خواهند راند؟

* بهشتی: برای شما غربی‌ها بسیار مشکل است که نقش روحانیت را در جامعه اسلامی بفهمید. عناصر حکومت‌کننده، نه ملاها خواهند بود و نه روحانیون. بلکه رهبران فکری خواهند بود که ایدئولوژی‌های اسلامی هستند. رهبری در یک نظام اسلامی، باید در دست یک سیاستمدار اسلامی - یک ایدئولوگ (فقیه) قرار داشته باشد که طبعاً یک مسلمان خوب نیز باید باشد.

* اشترن: پس شما شخص مناسبی برای از کرسی نخست‌وزیری خواهید بود که پس از استعفای بازرگان خالی مانده است؟

* بهشتی: من ترجیح می‌دهم که یک شخص آزاد باقی بمانم و از انقلاب بوسیله گفتار و قلم و سیاست پشتیبانی نمایم.

* اشترن: بدین منوال پس شما نخست‌وزیر پنهانی کشورتان هستید؟

* بهشتی: انی‌را نمی‌خواهم بشنوم.

* اشترن: اما چنین است.

* بهشتی: یک مسلمان واقعی از مسئولیت نمی‌گریزد، اما او مجاز نیست که آرزوی رسیدن به قدرت را در سر بیبرد. انسان طبیعتاً طالب قدرت است.

* اشترن: هیچکس مانع شما نخواهد شد که قدرت ناشی از مسئولیت را بپذیرید.

* بهشتی: ببینید! خیلی‌ها گفتند که این انقلاب باید یک رئیس داشته باشد. اما من فکر می‌کنم که ما به رئیسی نیازمند نیستیم، بلکه حداکثر، یک «دبیر» می‌خواهیم - شخصی که مقداری از اداره امور را بعهده بگیرد.

* اشترن: شما همان دبیری هستید که اداره امور را به عهده دارید؟

* بهشتی: آیا من باید خود را یک رئیس تلقی کنم؟ آیا شما فکر نمی‌کنید که با یک شخص کاملاً عادی صحبت می‌کنید؟

* اشترن: این «شخص کاملاً عادی» بعد از امام خمینی قویترین دولتمرد است. آنچه بیش از همه ما را شگفت‌زده کرده است این است که در جریان مصاحبه ما شما از امام خمینی ذکر به میان نیاوردید.

* بهشتی: امام خمینی این را نمی‌خواهند که مانند شاه مخلوع از طرف همکارانشان پیوسته از ایشان نام برده شود. امام خمینی این را نمی‌خواهند. ما هم این را نمی‌خواهیم و اسلام هم این را نمی‌خواهد.

* اشترن: شاه مخلوع از طرف کسی انتخاب نشده بود و امام خمینی نیز در مقام خویش از طرف کسی منتخب نیستند در مورد این تشابه چه می‌گویید؟

* بهشتی: آنچه را که ما آزموده‌ایم این است که رهبری امام، بهتر از نوع انتخابی آن است. این یک پذیرش طبیعی و برگزیده شدن یک رهبر از طرف ملت است. در مقابل به‌طور مثال نیکسون را در نظر بگیرید او با کثرت آرا انتخاب شد و مدتی بعد هم مجبور شد کنار برود و این‌چنین معنی می‌دهد که انتخاب دموکراتیک شخصی که او را خوب نمی‌شناسند - به‌طور کلی گسترده نیست اما پذیرش طبیعی یک رهبر از طرف ملت، بسیار گسترده‌تر است، زیرا ملت راه زندگی او را برای مدت طولانی دنبال کرده است و به او اعتماد دارد و از آنجا است که یک رهبری واقعی پدید می‌آید.

* اشترن: و این یک دیکتاتوری خواهد بود. شخصی که انتخاب نشود و برکنار شدنی هم نیست.

* بهشتی: او می‌تواند برکنار شود اما نه آنچنانکه در دیگر نظام‌ها متداول است. هرگاه او خاصیت‌های نیک خود را از دست داد، ملت می‌تواند اعتماد خود را از او سلب کند.

* اشترن: آیا این امر در مورد امام خمینی نیز می‌تواند انجام شود؟

* بهشتی: این امر می‌تواند در مورد هر کسی انجام شود.

* اشترن: آیا شما می‌خواهید انقلاب اسلامی‌تان را به سایر کشورها نیز صادر کنید؟ یورش به مسجدالحرام مکه و حمله به سفارت آمریکا در پاکستان حوادث اتفاقی نیستند. اینچنین اعمال که توسط متعصبین صورت گرفت به‌طور کلی نشان می‌دهد که تحریک شده‌اند. رهبران کشورهای اسلامی هم‌جوار شما خیال دارند چون امام خمینی در کشورهایشان قیام کنند.

* بهشتی: هرگاه چیزی موفقیت‌آمیز است به‌خودی خود صادر می‌شود. در آن صورت ما هرگز نیاز به مداخله نداریم. هرگاه یک

ملت- راهي را که ما در ایران گشودیم - راه صواب و درست بیاید لاجرم آنرا را دنبال خواهد کرد.

*اشترن: دکتر بهشتي! آلمان فدرال يکي از مهمترين متحدان آمریکا کثوري که شما اينقدر از آن نفرت داريد، است آلمان فدرال به عنوان همدردي با ايالات متحده آمریکا از خريد آن مقدار از نفت ايران که به آمریکا صادر نمي‌شود - امتناع کرده است. اين امر در روابط في‌ما بين تهران و بن تأثيري دارد؟

*بهشتي: هرگاه جمهوري فدرال آلمان در روابط خود با ايران کاملاً مستقل از آمریکا عمل کند در آن صورت اين روابط بهبود بيشتري نيز خواهد يافت.

*اشترن: اشميت نخست وزير آلمان موضعگيري خود را عليه گروگانگيري و به نفع آمریکا اعلام کرده است.

*بهشتي: چرا نخست‌وزير شما اين را نيز نگفته است که پذيرش شاه مخلوع در آمریکا يك عمل غيرقانوني بود؟ چرا اين‌چنين يك جنبه؟

*اشترن: هرگاه اظهارنظر نخست‌وزير يا يك شخصيت ديگر دولتي آلمان فدرال در نظر شما و يا دانشجويان بطور ناگهاني ناپسند افتد در آن صورت آلمانهاي مقيم ايران بايد يك گروگانگيري را در محاسبات خويش بگنجانند؟

*بهشتي: در مورد کثوري که انقلاب کرده است هميشه در اظهارنظرها بايد احتياط کرد.

*اشترن: اين يك تهديد است؟

*بهشتي: خير ! اين يك ابراز رأي است.

ويژه سي سالگي اشغال لانه جاسوسي آمریکا در خبرگزاراي فارس